

Данните за използването на термални води за хидротерапевтични цели в Средиземноморието датират от II век пр.н.е. За това свидетелстват множество археологични, научни и литературни документи. В по-голямата си част тези лечебни методи са останали непроменени от времето на древните гръцки философи, в продължение на 24 века и различни исторически периоди. В хода на времето, с навлизането на експерименталните методи, бе въведен и нов подход на използване на термалните води за терапевтични цели. Първите епидемиологични данни относно зависимостта между консумацията на вода и здравословното хранене се появяват чак през XX век¹.

Консумацията на натурална минерална вода се увеличи извънредно през последните 5 години. Водата е основен градиент на всички напитки, съдържащ есенциални минерали. Минералните води съдържат различни видове разтворени вещества – минерали и други биологично активни компоненти. Модерната наука въведе нов подход за класификация на минералните води, базиран на химичния и химично-физичния анализ и оценката на метаболитните вариации при различните биохимични параметри. "Специалната" минерална композиция на водата може да има благоприятни здравословни ефекти, които трябва да бъдат изследвани чрез клинични и фармакологични анализи. Провеждани са изследвания на тези благоприятни ефекти, особено на водите от източно-европейските минерални извори².

Терапията с минерална вода се състои от добавката на минерална вода, особено олигоминерална или с високо съдържание на бикарбонати, към хранителния режим при лечението на някои заболявания на храносмилателната система. Терминът минерална вода се отнася до вода със значимо съдържание на разтворими соли, абсорбирани от почвата, с която водата влиза в контакт. Тези минерални соли придават на водата специфични лечебни свойства. Терапевтичната употреба на водата като напитка, в съответствие с медицинското назначение, е една от най-важните форми на термално лечение, тъй като стимулира метаболитния баланс и функционалната регенерация на тялото, процеси, които често са потиснати в условията на стреса при съвременния начин на живот.

Минералните води са част от ежедневния хранителен режим, особено в отделни

периоди от живота, по време на физическа активност и при наличието на някои болестни състояния. Минералните води за пиене използват като терапевтично и профилактично средство при множество заболявания на респиратор-

ния тракт, кожата, черния дроб, червата, женската половова система и опорно-двигателната система. Приемът на вода способства за подобряване на разтворимостта на хранителните частици и оптимизиране на физиологичните процеси, протичащи в червата³. Повечето автори⁴ смятат, че термалните води са ефективни средства за лечение на заболявания като функционална диспепсия, иритативен чревен синдром и функционални нарушения на жлъчната система поради стимулиращия ефект на карбонатите върху секрецията и моториката на храносмилателния тракт⁵. Ниската ѝ минерализация и подходящото съдържание на натрий (38 мг/л) определят благоприятния ѝ ефект при стомашно-чревни, бъбречно-урологични, жлъчно-чернодробни и други заболявания. Биологичното ѝ въздействие върху човешкия организъм се изразява предимно в стимулиране на клетъчната протоплазма, подобряване на тургора, еластичността на кожата и на стомашночревния тракт.

Богатите на соли минерални води благоприятстват превръщането на холестерола в жлъчни киселини и тяхната последваща секреция⁶.

Подпочвените минерални води с високо съдържание на серни соли повлияват благоприятно хроничните възпалителни процеси с имунологична патогенеза чрез инхибиция на имунния отговор на локално ниво. Изследвано е и влиянието на консумираната минерална вода върху риска от миокарден инфаркт. Малкото налични биохимични проучвания демонстрират ефектите ѝ върху животински модели и хора. Подпочвените минерални води имат антиоксидантен и хипохолестеролемичен ефект и могат да повлияят калциевия метаболизъм⁷. Антиоксидантната активност на сярно-съдържащите минерални води повлиява благоприятно механизмите на оксидативна защита при зайци и плъхове⁸. Подпочвените води с високо съдържание на магнезиев сулфат имат доказано висока хипохолестеролемична активност и протективен ефект спрямо оксидацията на липидите. Оралният прием на вода, съдържаща калциеви соли, повишава серумното ниво на калция и инхибира интактната секреция на паратиреоидния хормон⁹.

Резултатите обаче зависят много от типа на минерализация¹⁰. Епидемиологични проучвания, проведени през последните 10 години, установяват връзка между минералното съдържание на питейната вода и сърдечно-съдовата смъртност в много страни¹¹. Някои от тези проучвания потвърждават географската корелация между асоциираната с инсулта смъртност и киселинността на питейната вода¹². Няма съмнение, че консумацията на питейна минерална вода има благоприятен здравословен ефект, който се потвърждава както от наличната литература, така и от проведените биохимични проучвания.

„Бутилираща компания - Горна Баня“ ООД, създадена през 1997 с предмет на дейност бутилиране и търговия с натурална минерална и газирена вода, безалкохолни напитки и натурални сокове, е концесионер на

част от находището „Горна Баня“ - София. Фабриката на „БК – Горна Баня“ се намира в непосредствена близост до горнобанското находище, в самия център на софийския квартал Горна Баня.

Съгласно експертната балнеологична оценка, минералната вода от Горна Баня, известна още от дълбока древност, се характеризира като хипертермална (42°C), слабо минерализирана (161 мг/л), хидрокарбонатно-сулфатна натриево вода, с алкална реакция¹³. Тя притежава устойчиви физико-химичен състав и свойства и отговаря на изискванията на БДС¹⁴. Германският институт „Даза Церт“, Мюнхен – Германия извършва ежегоден независим одит в „БК – Горна Баня“ ООД, а за качеството на продукцията на компанията могат да гарантират и стандартът на ISO 9001-2000, HACCP, сертифициратът на Фрезениус Институт – Германия, сертификатът от AERO CERT.

Със своя отличен химичен състав, горнобанската вода се нарежда в първата десятка на минералните води в Европа. Тя е бистра, без цвят и мирис и една от най-слабоминерализираните води в България. Подходяща е за ежедневна консумация и при използването ѝ няма протипоказания, като същевременно притежава антиоксидантно, антигеронтологично и антисклеротично действие.

„Бутилираща компания – Горна Баня“ ООД е отличено със златен медал от Международния Панаир Пловдив 2001 и с награда за „Безалкохолна напитка на годината“ през 2003, 2005, 2006 от Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки в България. Неслучайно минерална вода „Горна Баня“ е определена за „любимата на българите минерална вода“¹⁵.

По материали на Albertini, M.C., Dachà, M., Teodori, L. and Conti, M.E. Drinking mineral waters: biochemical effects and health implications – the state-of-the-art. Int. J. Environmental Health, Vol. 1, No. 1, 2007, 153–169 и по проучвания на „БК - Горна Баня“.

Книгопис

- Loisy and Arnaud, 1967.
- Loisy and Arnaud, 1967; Brzecki et al., 1978.
- Grassi et al., 2002.
- Garzon and Eisenberg, 1998; Bonfante et al., 1999; Bortolotti et al., 1999b; Capurso et al., 1999; Serio and Fraioli, 1999; Fraioli et al., 2001; Bertoni et al., 2002; Grassi et al., 2002; Fioravanti et al., 2003; Petracca et al., 2005.
- Schoppen et al., 2004; Gasbarrini et al., 2006.
- Capurso et al., 1999; Bertoni et al., 2002; Grassi et al., 2002.
- Toussaint et al., 1986, 1988.
- Albertini et al., 1996, 1999.
- Cantalamesa and Nasuti, 2003.
- Toussaint et al., 1988; Aptel, Cance-Rouzaud and Grandjean, 1999; Neimark, Davdov and Lebedev, 2003; Nerbrand et al., 2003.
- Sauvant and Pepin, 2000; Schoppen et al., 2004.
- Neri, Mandel and Hewitt, 1972; Punsar et al., 1975; Huel et al., 1978; Flaten and Bolviken, 1991.
- Според химическия анализ на акредитираната химическа лаборатория НЦФЛР.
- БДС 14947 - 80, Нарегба № 14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите ДВ бр.79 от 1987 г., изм. ДВ бр.18 от 1992 г., изм. и доп. ДВ бр.12 от 1995 г. и Нарегба № 6 за бутилиране на натурални минерални води.
- Съгласно изследване на "GFK" – България за най-добрите марки за 2005 г.

Аниони/Anions mg/l:	Микроелементи
F ⁻ 0.2	As < 0.01
Cl ⁻ 2.6	Sb < 0.01
SO ₄ 29.6	Cd < 0.005
CO ₃ 30	Ni < 0.05
HCO ₃ 6.1	Pb < 0.05
H ₂ SiO ₃ 4.5	Se < 0.01
Катиони/Cations mg/l:	Cr < 0.05
Li 0.01	Cu < 0.02
Na 40.7	Zn < 0.5
K 0.3	Hg < 0.001
Ca 1.6	Mn < 0.5
	Va < 1.0

Обща минерализация: 161 mg/l, pH: 9.5
Електропроводимост: 152 µS/cm